

Samenvatting onderzoek

Nog een sprong over het Ravijn

Hoe doelmatigheidswinst de jeugdzorg kan redden

Factsheet 2 – Kostendoelmatigheid jeugdbescherming en -reclassering 2023

Jos Blank en Alex van Heezik,

Stichting Instituut Publieke Sector Efficiëntie Studies

Korte samenvatting van het onderzoek

Een grootschalige analyse van IPSE Studies naar de kostendoelmatigheid van jeugdbescherming en -reclassering in 325 gemeenten in 2023 laat zien dat er grote verschillen bestaan tussen gemeenten. Het merendeel scoort veel lager dan de meest doelmatige gemeenten. Als alle gemeenten hun jeugdbescherming en -reclassering even efficiënt organiseren als de best presterende, kan dit een besparing opleveren van ongeveer 230 miljoen euro, zonder concessies te doen aan het niveau van de dienstverlening.

Met het zogeheten ravijnjaar in zicht, waarin de rijksbijdragen aan gemeenten fors dalen, is het verbeteren van doelmatigheid urgenter dan ooit. IPSE Studies toont in een factsheet aan dat daarvoor bij de jeugdbescherming en -reclassering aanzienlijke mogelijkheden aanwezig zijn.

Belangrijkste uitkomsten/conclusies

Dit geldt vooral voor de 34 (zeer) laag scorende gemeenten, met als drie grootste: Amsterdam, Rotterdam en Nijmegen. Ook de 150 middelmatig scorende gemeenten – waaronder Utrecht, Eindhoven en Breda – hebben vaak nog veel ruimte voor verbetering. Dat is in mindere mate het geval voor de 141 gemeenten met scores boven de 70 procent, zoals Den Haag, Groningen en Tilburg.

De verschillen in kostendoelmatigheid zijn deels te verklaren door relatief hoge apparaatskosten per traject. Of gemeenten taken uitvoeren voor andere gemeenten blijkt geen significante invloed te hebben. Een groot deel van de verschillen blijft echter onverklaard, vermoedelijk door uiteenlopende prijsafspraken tussen gemeenten en aanbieders.

De onderzoekers concluderen dat bij 184 gemeenten zeer aanzienlijke besparingen mogelijk zijn, zonder dat dit ten koste gaat van het niveau van de hulpverlening. Ook bij gemeenten die al relatief efficiënt werken zijn vaak nog grote verbeteringen mogelijk. In een ideale situatie, waarin alle ondoelmatigheden zijn weggewerkt, bedraagt het besparingspotentieel van alle gemeenten gezamenlijk zo'n 230 miljoen euro. Ook in een realistischer scenario moet een forse kostenbesparing haalbaar zijn.

Aanbevelingen en tips

IPSE Studies roept gemeenten op om gebruik te maken van [benchmarkrapportages](#). Deze rapporten vergelijken prestaties met die van twintig vergelijkbare gemeenten en bieden zo mogelijk handvatten voor doelmatigheidsverbetering.

Het onderzoek naar de jeugdbescherming en -reclassering maakt deel uit van een breder onderzoek van IPSE Studies naar de jeugdzorg. Eerder publiceerde IPSE Studies het factsheet met de resultaten van de analyse van de kostendoelmatigheid van de jeugdhulp in 2023.